

LEMINA KAROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS
UN PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

Iznāk kopš
1950. gada aprīļa.
Maksā 3 kap.

VISU ZEMJU PROLETARIEŠI
SAVIENOJETIES!

SESTDIEN,
1986. GADA
29. NOVEMBRI
Nr. 142 (5526)

Latvijas KP Centrālās Komitejas plēnums

27. novembrī Rīgā notika Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas plēnums.

Plēnumā izskatīja jautājumu «Par uzdevumiem, kas veicami republikas partijas organizācijai, lai radikāli uzlabotu produkcijas un darba kvalitati, paaugstinātu izstrādājumu konkurētspēju, balstoties uz zinātnes un tehnikas sasniegumu plašu ieviešanu tautas saimniecībā atbilstoši PSKP XXVII kongresa prasībām, un sagatavotos valsts pieņemšanas ieviešanai apvienībās un uzņēmušos».

Referātu šajā jautājumā nolasīja Latvijas Komunistiskās partijas CK pirmais sekretārs B. PUGO.

Debatēs sakarā ar referātu piedalījās partijas Rīgas pilsētas komitejas pirmais sekretārs A. KLAUCĒNS, partijas Daugavpils pilsētas komitejas pirmais sekretārs T. DUSKEVICS, Jūrmalas teritorialā vispārējās celtniecības tresta apmetēju un mozaiku brigadieris D. TUKĀNS, partijas Dobeles rajona komitejas pirmais sekretārs V. AVOTS, Latvijas PSR Zinātnu akadēmijas viceprezidents, ZA Elektronikas un skaitlošanas tehnikas institūta direktors E. JAKUBAITIS, PSRS Valsts standartu komitejas Latvijas republikāniskās pārvaldes priekšnieks B. TRETJAKOVIS, Rīgas V. I. Lenina rāzošanas apvienības VEF regulētāja G. GRINOVĀ, Latvijas ķīmisko tautas patēriņa preču rāzošanas apvienības generāldirektors V. SOLOVJANOVS, Preiļu rajona agrofirmas «Krasnij Oktjabr» generāldirektors R. KAVINSKIS. Valsts pieņemšanas vadītājs V. I. Lenina apvienībā VEF J. SILCENKO, Rēzeknes pilsētas Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētājs J. KARRO, Latvijas PSR Valsts televīzijas un radiodraudžumu komitejas priekšsēdētājs I. KEZBERS un PSRS Valsts standartu komitejas priekšsēdētājs G. KOLMOGOROVIS.

Nobelgumā runāja B. PUGO.

Apspriestā jautājumā Latvijas Komunistiskās partijas CK plēnums pieņemta plašu lēmumu.

Informāciju «Par disciplīnas stāvokli republikas partijas organizācijas komunistu vidū» plēnumā sniedza Latvijas Komunistiskās partijas CK partijas organizatoriskā darba nodalas vadītājs G. LOSKUTOVS. Šajā jautājumā tika pieņemts lēmums.

Plēnums izskatīja arī informāciju, kā tiek realizētas pilsētu un rajonu partijas organizāciju konferencēs un Latvijas Komunistiskās partijas XXIV kongresā izteiktas kritiskās piezīmes un priekšlikumi, un pieņemta attiecīgu lēmumu.

LATINFORM

AKTUALITĀTE

Kvalitāte — kopīgas rūpes

Sis piecgades pirmā gada desmit mēnešos mūsu rūpnīca saņema no rajona saimniecībām 41 521,8 tonnas piena, no tām 91,5 procenti atbilst pirmajai šķirai. Sie rādītāji ir nedaudz zemāki nekā tajā pašā laikā pērn.

Bet, atklāti sakot, ipašas bāžas tas mums nerada. Kolektīvu uztrauc kas cits, proti — nepieteik izejvielu siera ražošanai. Tam nepieciešams tikai pirmās un otrs šķiras piens (pēc tā skābšanas un sarecēšanas) ar pietiekamu olbaltumvielu saturu. Tad, lūk, pirmās šķiras piena rūpnīca nav vispār, bet otrs šķiras piena ir nedaudz vairāk nekā viena trešdaļa no sanemtās produkcijas kopajām.

Mēs ne reizi vien esam pārmetuši piegādātājiem, pabijuši uz vietām, konsultējuši slaucējās un citus fermu darbiniekus kvalitātī piena sagatavošanā un piegādē rūpnīcā. Diemžēl nekas nav mainījies uz labo pusī.

Šī gada 9. septembrī rūpnīcas tautas kontroles grupas priekšsēdētāja M. Dzene laikrakstā «Leinīna Karogs» ieteica saimniecību tautas kontrolieriem uzmanīgāk sekot tam, kāda ir izslauktā piena kvalitāte un kā organizēta tā piegāde rūpnīcā. Ari es savā un darba biedru vārdā aicinu gan tautas kontrolierus, gan saimniecību speciālistus pievērst lielāku uzmanību piensaimniecības fermu produkcijas kvalitātes paaugstināšanai. Par kvalitāti jācīnā kopīgiem spēkiem.

A. PASTORE,
agrofirmas «Krasnij Oktjabr»
Preiļu siera rūpnīcas laboratorijas vadītāja

Darba disciplīnai — kolektīva garantiju

VEL VIENS SOLIS UZ PRIEKŠU

Reids

Pirms gada situācija bija daudz bēdgāka. Tagad es varu jebkurā laikā droši iet uz cehēm un būt pārliecīnāts, ka neviens piedzēries man priekšā nerēgosies, — tā stāvokli uzņēmumā vērtēja Līvānu stikla fabrikas direktors Jevgenijs Skreivers. Bijām tur ieradušies, lai pārbaudītu darba disciplīnu, pavērotu darba kultūru. Reids piedalījās Latvijas KP rajona komitejas rūpniecības un transporta nodalas vadītājs Roberts Vaivods, tautas kontroles rajona komitejas priekšsēdētājs Mavrikijs Lomakins, iekšlietu nodalas vecākais iecirkna inspektors Juris Caune, iecirkna inspektors Vladimirs Semjakins. Teritorijā mūs pavadija Līvānu stikla fabrikas partijas pirmorganizācijas sekretārs Ilgois Sniķers un arodkomitejas priekšsēdētāja Jolanta Kozlova.

Papētījām prāvu kaudzīti ar dažādiem protokoliem, aktiem un paskaidrojumiem. Tas ir uzņēmuma žūpības apkarošanas komisijas darba rezultāts. Pirmajā brīdi var likties, sak, nu kā tad tā — direktors saka, viss esot kārtībā, bet te vesela kaudze nogrēkojušos?.. Jā gan, šī gada desmit mēnešos komisija izskatījusi 54 lietas. Par dzeršanu sodu 30 līdz 50 rubļu apmērā maksājuši 50 no izskatītājiem. Daži uzvārādi garajā vairīgā sarastā figurē pat vairākas reizes. Ari iekšlietu dalas darbinieki šī gada desmit mēnešos aizturējuši 66 Līvānu stikla fabrikas strādniekus par sabiedriskās kārtības traucēšanu.

Bet direktors priečājas, ka viss jet uz labo pusī. Un priečājas pamatoši. Nu kaut vai par to, ka pagājušā gada attiecīgajā periodā iekšlietu dalas darbinieki bija aizturējuši pat 98 cilvēkus. Un arī faktiks, ka tik daudz ir pašu komisijas sodito, apliecinā — darbs ir reāls un sistēmatisks, dzērajiem un disciplīnas grāvejījem vala netiek lauta. Bieži noteik komjaunatnes starmeša, brīvprātīgo tautas kārtības sargāreidi un pārbaudes. Žūpības apkarošanas komisijas sēdē pārskātus par veikto regulāri sniedz iecirknu un cehu priekšnieki. Vārdu sakot, pakāpeniski un neatlaidīgi tiek radīti apstākļi, kad nepielaujama būs pat doma, ka darbā kāds varētu atrasties jerei-bis.

Arvien retāki kļūst arī gadījumi, kad iereibūšais strādnieks cenšas noslēpties aiz meistara vai brigadiera labvēlības. Mums zināja stāstīt kādu notikumu, kad par slēpšanu sodita maiņas meistare. Nav joka lieta, samaksāt piecdesmit rubļus par pašas mikstīrību.

Lai arī solis uz priekšu, darba disciplīnas parkāpumi tomēr vēl sastopami. Fabrikas administrācija vienprātīgi atzīst, ka vissarežģītākā situācija esot transporta cehā. Un arī komisijas sēdēs reti reizi iztiekt bez transporta ceha viriem. Kāda ir situācija, pajautājā cehā priekšniekam Aivaram Bokam, kura vadībā jau divus gadus strādā apmēram septiņdesmit pleci cilvēki. Viņa pāskaidrojumi bija īsi un konkrēti.

Ar šoferiem, autoatslēdzniekiem, autoiekārķejiem vadītājiem lielu raižu nav. Tie darba laikā un darba vietā iereibūši nav manīti. Toties pastāv tā sauktā krāvēju problēma. Mums viņu ir sēspadsmīt. Ja arī kādus par dzeršanu un darba disciplīnas graušanu atbrīvotu, kur nemēt vieta labākus? Tāpat jau cilvēku piecu trūksi. Tad nu liekam vienīm maksāt soda naudas un tik audzinām, audzinām...

L. BIRZNIECE

ATTĒLĀ: Regina Caune ir optimistiska, jo darbs sokas.

J. SILICKA foto

Cik efektīva var būt hroniska iedzert tīkotāja audzināšana, manuprāt, visiem ir skaidrs. Godīgi sakot, Aivara loma šajā attiecību mudžeklī nemaz nav apskaužama. Labi, ka drošs atbalsts rodams no iekšlietu dalas darbiniekiem, kur iem Līvānu stikla fabrikas transporta cehā lielākie grēkāži ir «labi» paziņas. Izstaigājot garājas, darbiniecas un noliktaivas, redzējām netraucētu darba ritmu. Radās vienīgi daži lebildumi par darba kultūras līmeni. Lal gan transporta cehā strādā tikai vīrieši, tomēr arī viņiem nevajadzētu kaunēties nēmt rokā slotu, lupatu un vismaz reizi nedēļā izberzt grīdas ģerbtuvē un dušu telpās. Teritorija aiz pirmā un otrā ceha jau guvusi īpatnēju nosaukumu — kalns. Tlk tiesām — gružu un lūžnu kaudzes augumā.

Uzņēmuma sociālistiskās sacensības nolikumā ietvert arī dažus punktus, kas prasa turēt kārtībā savu darba vietu un tuvāko apkārtni — tāds, manuprāt, pirms un galvenais stiklinieku solis darba kultūras līmena paaugstināšanā. Protams, jānem vērā fabrikas specifika. Diezin vai vares sasniegta tādu līmeni kā biokīmiskajā rūpnīcā, kur gar asfaltētiem celiņiem zied un zalo košas puķes. Taču vajadzētu gan padomāt, kā nodrošināt strādniecēm iespēju daudz maz sausām kājām nokļūt līdz ceham (pagaldām bez gumijas zābakiem neiztikt).

Visbeidzot, darba disciplīna ir atkarīga arī no darba organizācijas. Ja viss ir kārtībā un noregulēts, tad arī prāts uz tā sauktaisā sānu lēcieniem nenesas. Taču vajā visiem pietiks morālās noturības tādā situācijā, kāda bija 25. novembri, kad no plastmasas izstrādājumu ražošanas apvienības «Ausma» tika saņemtas šomēnes pirmās autokravas ar termosu apvalkiem?.. Taču tā jau ir tēma citam materiālam.

Atstājot fabrikas teritoriju, apstājāmies un aplūkojām caurlaižu telpā uztādīto komjaunatnes starmeša stendu. Tājā atspoguļoti reida materiāli par atklātājām nebūšanām. I. Snikers zināja pastāstīt, ka izdarīta atkārtota fotopārbaude. Stends tiks papildināts. Iedarbigi, vai ne?

Līvānu stikla fabrikā ir daudz veikts, lai uzlabotu darba disciplīnu, izskaustu župošanu. Taču rezultāti nedrīkst kļūt par apgalvojumu, ka viss ir kārtībā.

Reida materiālus apkopoja
L. STRODE

**Pārkātošanās:
visiem un visur!**

Drīz apritēs gads, kopš strādājam jaunizveidotā vienotā inženierītehniskā dienesta ietvaros. Tātad ir iespējams sazīmēt pirmos plusus un arī mīnusus.

Katram skaidrs, ka jebkurš dienests normālai funkcionē tikai tad, kad nevainojami un sinchroni strādā visi tā locekļi. Jūtot atbildību par kopīgo lietu. Taču, ja mehānisms nav pilnīgi nokomplektēts vai arī kāda tā «detala» restaurējama, tad vienotības un veiksmes nav. Sākumā līdzīga situācija bija arī mums. Tiesa, arī pašreiz nevaram sacīt, ka viss noņemtojies, taču vismaz zinām, kur jākeras klāt.

Savā tiešajā darbā visvairāk esmu saistīts ar stacionāro procesu mehanizāciju un elektrificāciju. Kādas ir aktuālās problēmas šajā jomā?

Pirmkārt — līguma saistības. Līgumu parasti noslēdz tādā gadījumā, kad izpildītājam (vismaz līguma slēgšanas brīdī) ir skaidra pārliecība par kāda darba izpildes iespēju. Bet, ja līguma saistības tiek uzspiestas, ja vēlāk tāpat spiež tās izplīdīt? Kur

PIRMS piecpadsmit gadiem, tā pat novembra nogalē, Preiļu kultūras namā uz podestiem stāvēja krūzes, vāzes, svilpaunieki, par dažām svečutriņiem. Visi gaiss kā saules plēliji — līdzās māllēpju dzeltenīgajiem toniem vārpojošu ruzu zālums, aparta, vēja apzīvuša tiruma brūnganums.

Tuvāk ielūkojoties šajos darinājumos, saskatīji, kāds strsnigums, tiešums no tiem izstaro. Gluži kā labsirdīga buruja rokas būtu los veidojušas. Bet uz kīrškrāsas samta drapējumā, kas vēderķevidīgi krita no rampas augšējā stūra, vainagā vīts skaitlis — 75. Zem tā — grezns goda krēsls.

«Aiz azara augsti kolni» — dziedāja Daugavpils kultūras nama sieviešu vokālais ansamblis tagadējās LPSR Tautas skatuves mākslinieces Terēzijas Brokas vadībā. Un diuvi spulgaču vadīt, nedaudz šķūcošā soli, reizē sastraukti un laimigs uz skatuves uzņāca viņš — tautas keramikis, Latvijas PSR Nopelnīem bagātās mākslas darbinieks Andrejs Paulāns. Dziesma vizoļoja, gavilēja, smeldza. Paulāntēvs, atvests līdz krēslam, nezināja, ko iesakāt. Vai tādā samtā un greznūmā viņš kādreiz sēdējis? Viņš, kas ar savu talantu un aizrautīgo darbu 1937. gadā bija izpelnījies pat zelta medaļu Vispasaules mākslas un tehnikas izstādē Parizē. Viņš, kura darinājumi apceļojuši daudzas Eiropas valstu galvaspīlētas, pabijuši Amerikas kontinentu, glabājus gan Sevras, gan Zenēvas, Maskavas un tepat mūsu republikas daudzajos muzejos.

Taču tas Latgales māla meistaram tāri bridī nebija ne prāta. Domas nodarbināja vienkaršs, un tomēr sarežģīts jautājums: «Kā šādā goda reizē izturēties?»

Tikai vairākkārt mudināts, Paulāns piemetās uz pašas krēsla malinās.

Runas. Ziedi. Mākslas zinātnieks Jānis Pujāns nosauca Paulāntēvu par Latgales keramikas māla kalnu, toreizējais J. Raina literātūras un mākslas muzeja direktors Vol demārs Kalpiņš salīdzināja meistarā devumu keramikas mākslā ar Raina literāro mantojumu. Nēviltota milstību plūda vai no ikkatra Mākslinieku savienības pārstāvja — Gunāra Kroļa, Jāzepa Pigožna, keramika Eduarda Dellava, dzeznieka Pētera Jurciņa teiktā, no preilielīem, rēzekniekiem, daugavpiliešiem, visiem viņa mākslas pātiesiem cienītājiem.

Bet, miļais Paulāntēv, kas šajā bridī notika tevi pašā? Vai maz isti apzinājies, ka to visu sakātē? Vai kādreiz, vīrīdamas savas krūzes, veidodams mālā teiksmu jātniekus — svilpauniekus, iedomājies, ka tauta ari pašu dēvēs par teiksmu?

Es, toreiz iesācis dzejnieks, meklēdams atslēgas Paulāna personības būtbai, uzrakstīju:

«Māls — mūžīgais arāju

mocītājs,

Kas laudim vieš postu un raizes, Nu pārvērties savādā dārgumā

Un kļūvis par dienišķo maizi».

Tā gan. Tikai toreiz vēl nebija dzīlākas apjausmas, ka šī māla

VIENOTAIS INŽENIERDIENESTS UN... BARJERAS

te logika? Sādas pārdomas rodas, analizējot vienoto inženierdienu tu no fermu iekārtu, energoiekārtu apkalpes staciju un līniju montāžas iecirknā viedokļa. Viņi uzņēmušies apkalpot, un pasūtītās pieleik punktu — saimniecības sāk īsteno nogaldīšanas taktiku. Ir tā: notiek sīka klūme, kuru paši uz vietas varētu momentā novērst, taču saimniecības zvana pēc palīdzības un gaida specīlistus. Un, protams, skatās pulkstenī — vai līguma saistībās paredzētā laikā atdrāzīsies viri un, piemēram, pievilks kādu skrūvīti. Jā, šo smiekligo klūmu novēršana ir apkalpes dienesta bezjēdzīga nodarbināšana.

Gribētu vēl piebilst, ka, slēdzot līgumus, apkalpojošās organizācijas nezin, cik īsti lieli ir rezerves daļu fondi. (Ir arī iekārtas, kurām rezerves dalas vispār nepiešķuta, piemēram, importa saldējamā iekārtā MKA-2000, saldējamā iekārtā TOM-2A u.c.) Situācija ir neapskaužama: rezerves daļas sanemam maz, taču jāsakārto darbam tehnika, kas jau krietni nolietojies (piemēram, saldējamās iekārtas rajona lopu fermās amortizējušās par

50 procentiem). Sajā gadījumā, manuprāt, līguma saistības ir zaudējušas savu īsteno būtbību, tās ir kļuvušas tikai par ērtāku norēķinā veidu bankai. Aprakstīto stāvokli uzskatu par vienu no nopietnākajām barjerām starp saimniecībām un apkalpojošās organizācijas inženierītehniskajiem dienestiem. Tā pastāvēs tik ilgi, kamēr izpildītājam nebūs patstāvības līgumslēgšanas procesā, kamēr viņš bus nezinā par iespējamo galarezultātu. Ir protams, ka šī barjera rada dažādas nepatikšanas.

Pienemsim, ka šādas līguma saistībās vispār nenoslēgtu. Vai tad tehnika netiks remontēta un apkalpotā? Šis darbs, protams, tiktu izpildīts. Taču situācija mainītos, jo galarezultātā būtu vienlīdz ieinteresētas abas puses. (Piemēram, nieka skrūvītes pievilkšanas dēļ saimniecība neprāsītu dzīt tehniskās palīdzības mašīnu desmitiņi kilometru.)

Otrs līguma saistību aspekts: saimniecības ir parudušas, ka par jaunās tehnikas iegādi rūpējas materiāli tehniskās apgādes bāze. (Tiek slēgti attiecīgi līgumi.) Un bieži vien gadās, ka

saimniecība nopērk kādu iekārtu, kaut gan paši vēl nezin, vai šī tehnika vispār būs vajadzīga. Tirdzniecības organizācijai, protams, izdevīgi piegādāt pēc ie-

spējas dārgāku iekārtu.

Un tā šī dārgā tehnika rūsē un tiek iz komplektēta. Lūk, kur pazūd desmitiņi tūkstoši rubļu! Vai rajona saimniecību tautas kontrolieri par šo faktu neko nēzin?

Kas notiek tālāk? Mēs katru gadu pieprasām jaunas iekārtas un sūdzamies, ka tās piešķir maz. Bet — kā lai aizstāv rajonu republikas Valsts agrorūpniecīkā komitejā, kad tikai 55 procenti agrāk sanemto iekārtu ir uzstādīti? Vai tehnikas neizmantotā vainojamas tikai apkalpojošās organizācijas?

Kā šāds juceklis rodas? Strādājot bez vajadzīgās koordinācijas.

Uzskatu, ka tās tehnikas, kuru vēlāk aprūpēs rajona agrorūpniecīkās apvienības inženierītehniskie dienesti — viņi vislabāk redz, kurai saimniecībai vispirms kādu iekārtu vajag. Tehnikas sadale

nav jāuzspiež gada sākumā, kad slēdz attiecīgos līgumus, jo liederīgāk taču ir tehniku virzīt, vadoties pēc konkrētas vajadzības, tā sacīt, darba kārtībā.

Treškārt — mani uztrauc, ka vienotajā inženierītehniskajā dienestā negrib iekļauties zooinženieri. Ajzibildinoties, ka viņus interesējot tikai pādeši un padzēruši lopi, atdzesēts plens, izpildīts galas piegādes plāns. Ar mehānisko pusī lai tiekot galā inženieri. Uzskatu, ka zooinženieris ir inženieris vārda vīstiesākajā nozīmē. Bet — ja strādātie tiek ar šādu vienalīzību par mūsu kopējo lietu..? Esmu patiesi apbēdināts, ka šāda attieksme izveidojusies pat rajona agrorūpniecīkās apvienības speciālistiem. Tomēr jācer, ka zooinženieri sapratīs, ka viena roka tāču nespēj aplaudēt, un nems aktīvu dalību kopējā darbā.

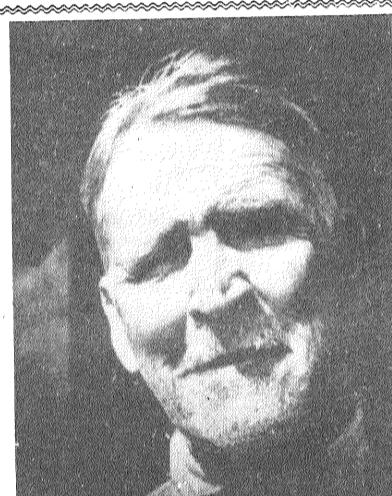
Nobeigumā gribu izsacīt optimisma pilnu salīdzinājumu: labi sajūst, ka jaunizveidotajam inženierītenestam vēl tikai rīts, ka mūs gaida gaiša un ražena die-

J. MIVRINIEKS,
«Lauktechnikas» rajona apvie-

nības pārvaldnieka vietnieks

**Latgales keramikas
meistarām
A. Paulānam—90**

**Tautas
dziesma
māla
balsī**

dienišķā maize nav parastā, nav nedz vienas vasaras audzējums, nedz viena rudenā kālums, bet, kā jebkura ista graudkultūra, no gada uz gadu, no paaudzes uz paaudzi nemītīgi kopta, tautas garīgās dzīlēs audzinātā, sakuplo.

Tagad, apcerot Paulāna fenomena vienreizību, es piesaucu gan mūsu tautas dziesmas un tajās esošo, vārdošo neizsakāmo vērtību, gan mūsu kultūrvēstures redzamākos censorus — Kr. Baronu, A. Lerhu—Puškaiti u.c.

Lai latviešu zemnieku paaudzēs dziedātās dziesmas nostātos savā istājā vietā, tām savā laikā atzīsana vispāris bija jaiekārto Maskavā un Pēterburgā. Tikai no turienes kā diži gaismas kūli tās atgriezās atpakaļ dzimtenē.

Lai latviešu tautas keramika apjaustu savu īsteno spožumu, tai bija jānorķūst Parizē, jo tieši tur 1937.

gadā daudzu tūkstošu Vispasaules mākslas un tehnikas izstādes

eksponātu vidū mūsu meistarū darbi iemirdzējās savā vienreizībā.

Līdzās akadēmisko izglītību bau-dijušā Andreja Pormaja un kurzemnieka Kārļa Volgemula darinājumiem, kuri šajā reprezentācijā izpelnījās sudraba balvas, necerēti spoži bija agrāk nepazītā Latgales meistarā sniegumi. Andrejam Paulānam, Politkarpani Vilcanam — zeliai, brājiem Riuciem un brājiem Kaļvām — sudraba medaļas. Diemžēl medaļas paliku Parizē, ori no četriem diplomiem likā viens sa-sniedza apbalvo. Vienīgi A. Paulāns atrada iespēju aizsūtīt toreizējai Latvijas Mākslas kamerai pieprasītos piecus latus šī kultūrvēsturiskā dokumenta iestālošanai un pasta izdevumu segšanai. Buržu valsts finansiālā nespēja — pārāk rūgla atzinība par izcīnīto pasaules zeltu.

Trīsdesmitā novembri Latvijas PSR Nopelnīem bogātajam mākslas darbiniekam Andrejam Paulānam apritētu 90 gadu. Divdesmit devītā novembri paliek 13 gadi, kopš mīrīs izcilais Latgales māla meistras, un viņa mīru nesaītrināmi sargā kapa galvogali liktais, jau daļēji zemē iegrīmušais laukakmens. Taču šķiet, ka nekad Paulāns nav bijis tā dzīvā kā tagad.

Es, toreiz iesācis dzejnieks, meklēdams atslēgas Paulāna personības būtbai, uzrakstīju:

«Māls — mūžīgais arāju

mocītājs,

Kas laudim vieš postu un raizes, Nu pārvērties savādā dārgumā

Un kļūvis par dienišķo maizi».

Tā gan. Tikai toreiz vēl nebija dzīlākas apjausmas, ka šī māla

lu, agrāko paaudžu koptajām podniecības tradīcijām.

Visi, kas Andreju Paulānu skata tautas mākslas vēstures kontekstā, vērtē viņu kā jaunu dekoratīvā keramikas stila iedibinātāju latviešu keramikā. Viņu, un nevis Pēteri Steinbergu, Ansi Ciruli vai jau pieminēto Andreju Pormali — gadīsimās sākuma redzamākos profesionālos māksliniekus, kuri to vien darīja, kā rīstīja dekoratīvisa problemās lietišķajā mākslā. Taču viņi uz latviski latvisko stilu gājā, caur aizvīšušā nacionālo rotājumu un formu ieviešanu keramikā vispār. Turpreti Paulāns, tai ari radija pavasā jaunus trauku veidus, organiski balstījās tikai uz blakusstāvāsājām tautas podniecības tradīcijām.

1982. gadā Latgales keramikas izstādē Maskavā gadijās apbrīnot Paulānu trīsdesmitdivgalvaino svilpaunieku, kuram seglošs sēdēja stāsti izslējies jātnieks. Varbūt meistarās centies atlēlot pats sevi?.. Manuprāt, tieši tāds varētu izskaitīties viņam veltītais piemineklis.

Taču diezin vai. Cik bija gadījies tincināt Paulānu par viņa mākslas noslēpumiem, keramikā allaž kļuva nerunīgs, it kā ietērīpās aizsarg-brūnās. Nekad viņš neizcēla sevi kā mākslinieku. Radās pat aizdomas, ka viņš sevi par istu mākslinieku neuzskatīja, lai ari bija ar diplomiem apvēlēts un titulēts. Viņš vienmēr dzīvoja ista zemkopja dzīvī. Laikam tāpēc viesspīlgāt atmiņā palikusi šāda tikšanās.

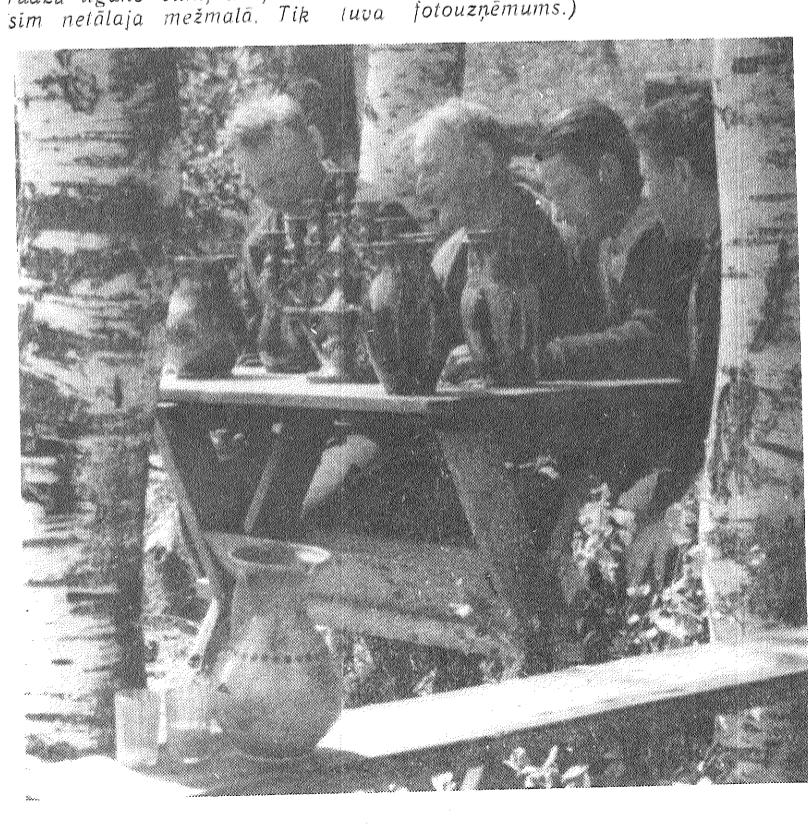
Vasaras novakarē Paulānu tēvu satiku uz takas, ziedoša rudzu laukā tuvumā. Pavādā viņš veda bērni. Nesteidzīgs, mierīgs, sevi iekšēji apgarots... Pat raupjie bārdas rugāji uz viņa vaiga, šķiet, ižstaroja kādu īpašu gaismu. Tik foti viņš bija saplūdis ar vasaru, rudzu ligano vilni, ar putnu balsim nelālaja mežmalā. Tik iuva

ANTONS KŪKOJS

ATTĒLOS:

◆ Andrejs Paulāns;

◆ Andrejs Paulāns kopā ar P. Vilcānu, P. Cerņauški un A. Ušpelī (tēvu). (Sešdesmito gadu fotouzņēmums.)

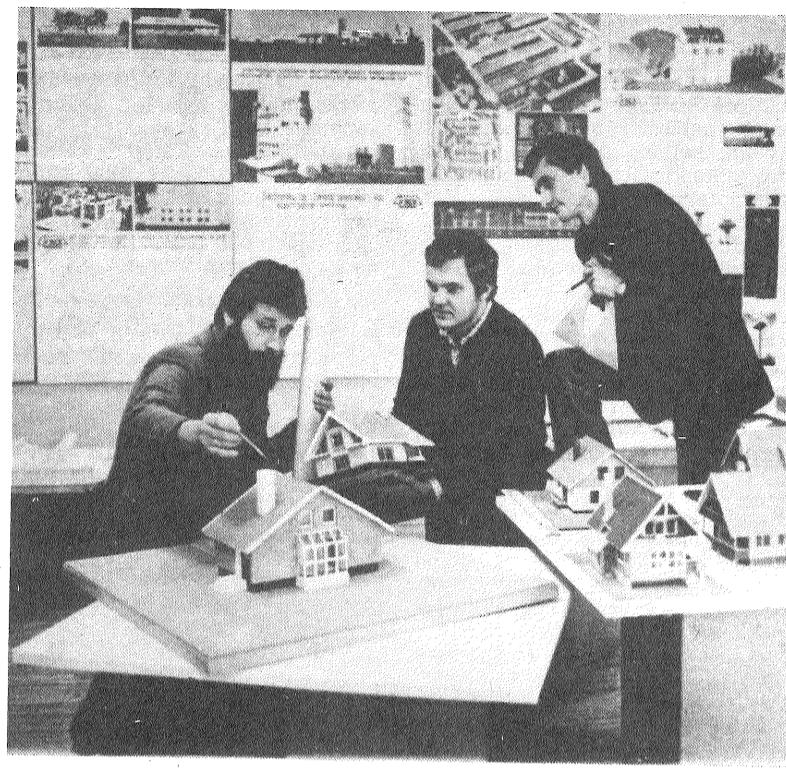

LIEČUVAS PSR. Kādai vajadzētu izskatīties mūsdienīnu lauku iežuotājā mājai? Republikāniskā kolhozu celtniecības projekta institūta arhitekti uzskata, ka ideālais variants — tā ir māja, kas paredzēta vienai ģimenei. Tālakus — saimniecības ēkas, garāža, piemājas dārzīgi. Institūts izstrādājis četras modifikācijas jaunām saliekamajām paneļu mājām ar 3, 4, 5 un 6 istabām. Fasādē — dažādi apdares varianti.

Jauņo māju ražošana tiek apgūta Alitas eksperimentālajā kombinātā, bet par savdabīgu poligonu kļuvis Viļnas rajona Ždanova vārdā nosauktā kolhoza centrs. Sogad Alitas kombināta kontā būs jau simts šādu māju, nākotnē to celtniecība pieauga vismaz divas reizes.

ATTELĀ: arhitekti (no kreisās uz labo) R. Kukausks, R. Dudens un V. Patapavīčs, kuri piedalījušies jaunās sērijas māju projektu izstrādāšanā.

K. JANKAUSKA foto
TASS fotochronika

Uz skolu — piecreiz nedēļā

Ne visai sen lasītajus informējām, ka atbilstoši Latvijas KP CK un Latvijas PSR Ministru Padomes lēmumam «Par pakāpenisku pāreju uz piecu dienu mācību nedēļu Latvijas PSR vispārizglītojošo skolu pamatskolas klasēs» arī ikvienu mūsu rajona kola līdz otrā mācību ceturšķa kumam jāizlej par šī jauninājuma ieviešanu. Kā tas izdevies, piemēram, Preiļu 1. vidusskola? Sarunājāmies ar šīs skolas direktora vietnieci mācību darbā A. Svili:

— So jautājumu pārrunājām gan abu pirmo (septingadīgo)

klašu kolektīvu vecāku sapulcē, gan arī individuāli. Vienas klašes vecāki par jaunievedumu balsoja simtprocentīgi, otras klašes dažu vecāku vīdu bija šaubas, taču ne iebildumi. Rezultātā Preiļu pirmklasnieki sestdienas pavada ģimenēs. Domāju, ka tas ir veiksmīgs risinājums, jo, piemēram, līdz šim sestdienās bija liels kavējumu skaits, nereti mājās tika paturēta pat trešā daļa bērnu. Protams, tagad ik dienas mācību stundu skaits no 3—4 palielinājies līdz 4—5.

1., klašu skolotāji sestdienu tagad izmanto kā metodisko die-

Kā jauninājums ieviests citur? Aizkalnes astoņgadīgajā skolā septingadīgo pirmajā kalsē tikai septiņi audzēknji. Viņu vecākiem sakarā ar nodarbinātību sestdienās kolhoza darbā variants par pīlēcām mācību dienām nedēļā nav līcīs pieņemams. Tāpēc Aizkalnes pirmzemesnieki šogad sestdienās les skolā.

Kopumā rajonā 14 skolas šajā mācībā gadā septingadīgie sestdienas atpūtīsies mājās, 10 skolās saskāņā ar viņu vecāku vēlēšanos apmeklēs skolu.

L. SILA

Kā mēs atpūšamies?

Ar kopīgās mājas svētku noskaņu sirdi

uz sirsniņu, siltu kopā pasēdēšanu un laušanos 25 gados krātu atmiņu plūdumam pagājušajā nedēļā pulcējās Saleniekus pansionāta laudis. Apritēja ceturtdaļgadsimts, kopš šīs mājas par savējam nosauca pirmie tās iemītnieki.

Pie galdiem ar svētku pusdienu sēdās vairīnos no pašreizējiem 72 veco laužu nama iedzīvotājiem, visi tie, kam gadu nasta vēl atļauj svētku reizē straujāk iepukstēties sirdī... Un, protams, vienkopus bija arī apkalpojās personāls, daudzi cīminī. Pansionāta direktore V. Dundures uzstāšanās lāva paskaitīties uz savu kolektīvu gadu ritumā, bet šīs iestādes pirmā

vadītāja D. Trubača vārdi atsauca atmiņā pirmsākumus.

Siltus apsveikuma vārdus, ziedus un piemiņas veltes bija atveduši iepriekšējie darbinieki K. Dimpers, S. Ansverina, V. Dimpere, V. Valaine. Jauka bija Aglonas vidusskolas skolēnu, kā arī pansionāta vokāla ansambla uzstāšanās, svinīgi ienestais maižes klapas un degoša svecīte bija kā simbols šiem laudīm, ka maižes un siltuma šajā mājā vienmēr nekad netrūks, pretstāta tālajai, sūrajai jaunībai...

Tieši par šo drošību arī pateicas pansionāta iedzīvotāja K. Dorojejeva.

Ne mazums pansionāta apkalpojās personāla vidū ir laužu, kuru roku čaklums sasilda veco

māmuļu un tēvu sirdis. Rajona izpildkomitejas sociālās nodrošināšanas nodalas vadītāja I. Mihailova pasniedza Goda rakstus S. Trubāčai — veļas mazgātājai, H. Survilai — māsai salīnīcei, R. Daukstei — virtuves strādnieci, Aglonas clema izpildkomitejas Goda rakstus saņēma noliktavas pārzine V. Kurme, galvenā grāmatvede R. Jokste, bet valsts iestāžu darbinieku arod biedrības rajona komiteja apbalvoja pavāres L. Meženieci, L. Bogdanovu, sanitāres L. Zulkuli un A. Vanagu, medicīnās māsu G. Skromāni, direktori V. Dunduri.

Sveiki tika arī tie pansionāta laudis, kas šeit nodzīvojuši ilgus gadus, kā arī tie, kas joprojām strādā pansionāta saimniecībā.

N. IVBULE,
valsts iestāžu darbinieku arod biedrības rajona komitejas priekšsēdētāja

Mārtiņdienas Zundānos

Kad rudens darbi bija pabeigti un vakari kļuviši garāki, sēdienās jaudīs pulcējās uz vakarēšanu. Lai pulkā darbu padarītu un kopā padziedētu.

Pēc sentēvu parašām uz kopīgu Mārtiņdienas vakarēšanu pulcējās arī rajona folkloras un etnogrāfiskie ansamblī. Tā vienlaikus bija zonas folkloras ansamblu skale.

Skanēja jautri marši, polkas. Zundānu lauku kapela viesus sagaidīja godam. Ar dziesmās izteiktiem vēlējumiem rajona pašdarbības kolektīvus uzmundrināja arī Zundānu dziedātājas — sievās un meitenes.

Tad pašdarbnieki rādīja, ko prot. Desmit folkloras un etnogrāfiskie ansamblī skandēja tiku, kāzu, vakarēšanu un citas dziesmas, kurus pavadījušas mūsu vecmāmiņas un vectētiņus visu mūža gājumu.

Zūrijas komisija, kuras sastāvā bija LPSR Valodas un literatūras institūta folkloras nodalas vadītāja J. Darbīniece, filologijas zinātnu kandidāts J. Rozenbergs, LPSR Kultūras ministrijas E. Melngaila zinātniski me-

todiskā centra metodikē A. Salmane. LPSR Brīvdabas muzeja folkloras draugu kopas «Skandēnieki» vadītājs D. Stalts. LPSR Vēstures muzeja vecākā zinātniskā līdzstrādniece V. Rozenberga un citi, vērējot mūsu rajona pašdarbnieku sniegumu, atzina, ka novada dziesmas skan. Visveckājām — Saunas ansamblim piebledrojušies jauni pašdarbības kolektīvi. Interesantākā kļuvusi Aglonas sievu uzstāšanās, skaitas un skanīgas balsis ir Upenieku pašdarbniekiem. Pašu svāktās dziesmas dziedāja Vārkavas meitenes. Atraisiti un brīvi uz skatuves darbojās Preiļu un Riebiņu ansamblī, kuri parādīja savus uzvedumus. Riebiņietes izcēlās ar latviešu tautai raksturīgu daudzbalīsi dziedājumu. No viesiem neatpalika arī mājinieces — Zundānu ciema sievas un meitenes, kuru pūrā daudz novada dziesmu. Skaistas balsis Preiļu siera rūpniecības folkloras ansambla dziedātājiem. Patikams pārsteigums bija Neicinieku ģimenes ansambla uzstāšanās.

pamudinājumi — mācīties no tautas telcējiem, kuru novadā nav mazums. Lai nerastos doma (kā tas dažkārt ir bijis), ka dzied nevis folkloras, bet vokālais ansamblis, kurš izvēlējies tautisku repertoāru, jāmēģina iztikt bez akordeona pavadijuma, plašāk izmantojot kokli, dažādas stabules, vijoles. Sos tautas instrumentus mūsu rajona ansamblī ir piemiršuši. Arī folkloras uzvedumus vairāk jāizmanto vītējais materiāls — novada dziesmas, rotātas. Izskanēja daži alzādājumi par tautas tēpu Valkāšanu.

Uz vakarēšanu Zundānos bija gaidīti visi. Diemžēl tur neierādās Rožupes, Vārkavas, Rudzētu, Aizkalnes folkloras ansamblī.

Soreiz netika dalītas vietas. Bet pēc tam, kad žūrijas komisija noklausījās citu zonu ansamblu sniegumu, labākos no tiem aicinās uz republikas mēroga salidojumu Siguldā.

M. LIVDANE,
rajona kultūras nodalas vadītāja

«LEŅINA KAROGS»

Sports

Futbola sezonas iespāidi

◆ Uzdevums — paaugstināt masveldību un melstaribu. ◆ Kur spēlēt un trenēties jeb atkal par sporta bāzēm. ◆ Jauniešu komandas vieš cerības. ◆ Kā BSB «Vārpa» meistarsacīkstēs veicās mūsu rajona pieaugušo komandām? ◆ Rezerves spēles uzlabošanai ir. ◆ Gatavojamies jaunajai sezonai.

Futbols kļuvis par visā pasaulē populāru spēli. Ar to saistītas arī sporta līdzjutēju kāslības. Futbols vairs nav tikai spēle, bet notikums. Šis sporta veids ir pieejams katram, jo laukumā satiekas bērni un pusaudži, pieaugušie un pensijas gadu cilvēki. Kā ikviens sporta veids, arī futbols prasa profesionālu attiecīsmi. Tad spēle ir svētki sportistiem un līdzjutējiem, jo tā vairs nav «skraidišana» pa laukumu, bet īsta spēku pārbaude. Futbols patīk arī mūsu rajona sporta draugiem.

Kad kārtējā sezona ir aizvadīta, gribu dalīties par to iespādos. Pavasarī, vasara un rudens bija bagāti ar dažāda mēroga sporta sarīkojumiem. Notika arī pasaules čempionāts, kurš sporta līdzjutējiem atnesa gan sajūsmas, gan sarūgtinājuma brīžus. Sporta draugiem atrīna palikusi «Daugavas» komandas meistarūspēle. Sacensībām bagātu sezonu aizvadīja arī rajona jaunie futbola draugi, kuri piedalījās republikas mēroga sporta sarīkojumos.

Līdz ar futbola nodalas atklāšanu Preiļu bērnu un jaunatnes sporta skolā ir iespējās mērķtiecīgāk attīstīt prasmes un lemnīcas šajā sporta veidā. Likās: viss kārtībā. Grupas nōkompakētētās, sporta zāle top, un ir solīts, ka jau šoruden jaunajiem futbolistiem un citu sporta veidu entuziastiem vissmaz Preiļos būs savs jumts virs galvas. Diemžēl joprojām sporta zāles nav. Tāpēc runāt par Ipašiem sasniegumiem futbolā vēl pāragri.

Lai izaudzinātu specīgu komandu, kā minimums ir vajadzīgi vissmaz četri darba gadi. Tomēr atsevišķas atzinās radušās jau pēc pirmās nopietnā darbā aizvadītās sezonas.

Bērnu un jaunatnes sporta skolām izvirzīts uzdevums audzināt augstas klases sportistus, kuri var papildināt republikas izlases, nemaz nerunājot par rajona komandām. Otrs uzdevums ir organizēt sporta nodarbiņus, futbola grupās iesaistīt iespējami vairāk bērnu un jauniešu. Sie uzdevumi ir likumsakarīgi. Tāpēc, uzsākot darbu, mēs uzvaru likām uz masveldību, lai regulārās fizikultūras un sporta nodarbiņus iesaistītu arvien vairāk Preiļu un Līvānu jauniešu. Pašlaik treneru vadībā nodarbojas visu vecuma grupu jaunie futbolisti. Tiesa, gribētāju spēlēt ir krietni vairāk nekā mēs varam uzņemt. Iemesls — sporta zālu trūkums. Preiļos strādā divi treneri: šo rindu autors un J. Nesterovičs. Līvānos jaunos futbolistus trenē V. Jevdokimovs, A. Mašencevs, A. Makarušens un V. Poļakovs.

Tikai darbojoties ar visu vecuma grupu jauniešiem, ir iespējams perspektīvā izveidot specīgas bērnu un jaunatnes sporta skolas komandas, var sekīgi piedalīties republikas sacensībās. Bet sacensību ir daudz. Agrāk mēs spēlējām tikai «Ādas bumī», bet tagad jāsacēšas daudzīgi turnīros. Spēlējot rodas meistarība.

Republikas sporta skolu meistarsacīkstēs norītēja komandu cīņa piecās vecuma grupās. Sacensībās pārlecinājāmies, ka nebūt ne visas mūsu rajona komandas ir līdzvērtīgas pretinieces citu sporta skolu komandām. Jāpiebilst, ka tik sprīgē futbola sezona mums bija pirmā. Jaatrīsina daudzas problēmas, lai spētu sagatavoties sacensībām.

Sosezon tikai 1975. gadā dziļušie jaunieši (treneri V. Jevdokimovs un V. Točko) bija spēcīgi pretinieki labākajām republikas jauniešu komandām. Izcīnījām 3. vietu. Mūs uzvarēja Rīgas futbola skola un Daugavpils EJSS.

Komanda ir perspektīva, jo spēlētāji rāda labu futbolu. Virķne jauno sportistu var izaugt par istrīem ādas bumbas meistarīiem. Tie ir V. Turčinskis, J.

Bondarevs, S. Sosedovs, K. Jeļimovs, I. Šnēpsts, V. Kīrlīvs, S. Krjukovs, Vīktors un Jevģenījs Zorkiņš. Vajag tikai vairāk darba milstības, cīnasspara, būt prasīgākam pret sevi sporta nodarbiņās un mācības.

Cerības vieš arī 1971. — 1972. gadā dzimušie sportisti. Iepriekšējā sezona zēni cīnījās ne sliktāk par republikas vadošām skolēnu komandām. Sogad gaidītie panākumi izpalīka. Komanda republikas labāko jauniešu konkurencē varētu ierindoties pirmajā trijnīkā. Vien ne pieciešams būt prasīgākam pret sevi, jārod lielāka darba milstība trenīnu procesā. Jālēmācās būt noteicējam par savu raksturu. Tad nenāksies saskarties arī ar tādu problēmu, kura diemžēl pagādā pastāv — sliktas sekmes skolā.

Arī šajā vecuma grupā ir jaunieši, kuri var izaugt par labiem meistarīem. Gribu uzteikt V. Vasiljevu, V. Novikovu, A. Mitrofanovu, J. Džurinski, V. Ivanovu, I. Luriņu, J. Ivanovu, A. Kurmi. Sie jaunieši ir rezerve mūsu pilsētas «Dubnai». Arī citās vecuma grupās ir daudz zēnu, kuri sporta aizrauīgi. Jāpānāk, lai viņiem rastos noturīgākā interese par nodarbiņām. Gribētos, lai arī vecāki mums palīdz veidot zēnos šo noturību un interesētos par sekmēm sporta skolā līpatāk kā par mācībām vispārizglītojāsā skolā.

Lai mācību un trenīnu darbs rītētu kvalitatīvi, nepieciešama materiāla bāze. Bet šis jaujās pagādām nav atrisināts. Atklāti sakot, mēs, treneri, bērnu un jaunatnes sporta skolas direktors, arī sākām darbu pie tā, lai nostiprinātu, precīzāk sakot, lai izveidotu šo bāzi. Daudz paveikts stadiona un Skudrišu trenīnu bāzes labiekārtosānā. Taču vienlaikus būt gan trenerim, gan audzinātājam, gan celtniekam ir pārāk grūti.

Izvirzīti lieli uzdevumi, darba daudz. Sporta bāzu celtniecībā un labiekārtosānā ar entuziasmu vien ir par maz. Gribas tīcēt, ka jau tuvākajā laikā situācija krasī izmaiņās. Jo pašlaik, rudens un ziemas periodā, ne Preiļos, ne Līvānos nav telpu trenīnu nodarbiņām. Skolas savas sporta zāles mums atvēl uz minimālu laiku. Līvānos nav stadiona, nav pat kaut cik normāla futbola laukuma. Pagaidām tikai risinās sarunas par to, ka stadijons vajadzīgs. Un šīs sarunas ilgst vismaz desmit gadus...</p

